

zarji strašno veliko čez hrbet viseče zakrivljeno rdeče pero, bil je med študenti zeló imenitna oseba. Stanoval je takrat na starem trgu, kjer so vihrale trobojne zastave pri vsakem oknu. Neko jutro, ko se je naš Boštjan ravno opravil in kalabrezar z rdečim peresom na glavo djal, vrata se po lahko odpró in počasi se priplazi v sobo kmečka ženica s firmažasto marelo pod pazuhu, v desnici z razpelom ali bridko martro, v levici pa s čislom ali roženkrancem. Boštjan spozná svojo teto Rogomélo iz Bizovika, in hoče jo objeti; — pa teta se plaho umaknejo, ter mu britko martro nasproti molé. Tako sta se več kot pet minut po vseh kotih lovila — in teta so čudne besede iz šembiljskih bukev mrmrali, ter se plašno na rdeče pero ozirali. — „Za božjo voljo — pravi Boštjan — kaj pa vam je, ali ste znoreli?!“ — Teta se k vratom priplazijo, zmirom oči v rdeče pero vpiraje — malo k sapi spet pridejo in zakliknejo: Za božjo kriščevo voljo, ljubi moj Boštjan, ali je res, kar po vsej šenpeterski fari govore, da si ti Antikrist postal in da po Ljubljani denar seješ?!

Akoravno je bil zdaj med Rokavarji za Antikrista razglašen in med študenti za strašnega slovanskega Robespierreja, vendar naš Boštjan ni postal noben dohtar nobene vednosti, še bezgove toče*), ktera je bila za Rokavarje najmanjša „copernija“, ni znal napraviti. Bil je nekoliko let na Dunaji vpisan v pravdoslovje, pa njemu je veljala kot prvi „corpus juris romani“ (rimsko pravo) in kakor „pandekte“ vseh „pandekt“ rajncega znanega Dunajčana „Bäuerle-ta Theaterzeitung“, kamor je svoje novele, balade, epigrame in lirične izdihljaje izpuščal. Pa to ni veliko neslo, ker mu je vrednik lista Bäuerle namesti honorarja dajal samo na cente časti in literarne slave. Rekel sem že, da je številka trojka velik pomen imela v njegovem življenju, ker bil je 33 let star in dal je na svitlo 33 pesem pod naslovom „Stille Seufzer eines krainischen Barden“ (tihi izdihljaji kranjskega Knobeljna) dobil je za-nje od založnika 33 gold. in 33 starih krajcarjev honorarja; tiskalo se je 333 eksemplarov, od katerih je imel on 33 za-se svobodnih. Prodajal se je eksemplar po 33 krajcarjev in pri vsem tem je imel založnik 3krat 33, to je: 99 goldinarjev izgube.

Od tega hipa, kar se je po Ljubljani zvedelo, da mislijo njegovi rojaki, da je Boštjan Antikrist, izginile so zastave na starem trgu z oken, izginilo je Boštjanovo krvavo pero in nazadnje Boštjan Nebodigatreba sam. Še le petdesetega leta ga spet dobimo med kompetenti za omenjeno službo, ktera daje plače po 315 goldinarjev, ktero je dobil tako rekoč s pravim Antikristovim trudom in prizadevanjem. Vse svoje pesme in radikalne, krvoželjne govore je moral sam razglasiti za največe neumnosti in bedastoče tega svetá, in slovesno je moral obljubiti, da ne bo nikdar več po nobenem časniku s peresom niti v prozi niti v klobasah naglavnih in v nebo vpijočih grehov delal. Pa kaj je vse to Boštjanu pomagalo, ker tudi zdaj ni mogel pri vsej slavohlepnosti do zaželene vradniške časti in vsegamogočnosti priti, — kajti vprašal se je pri svojem chefu, kakošne zlêke (aufslage) in koliko zvezd bi si dal pri svoji uniformi napraviti? Gosp. Tschertschuschnigg mu pa zarenčí, da je on tega mnenja, da se mu pri njegovi službi prav za prav taka uniforma spodobi, kakoršne dan današnji ljubljanski mestni policaji nosijo!

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Od Št. Krištofa na Štajarskem 10. oktobra. †
Dragi bralci! Naj vam žalostno novico naše doline na-

znanim, da nam je po dolgi bolezni 8. dne t. m. sè sv. zakramenti previden, v Gospodu zaspal mnogospoštovani in daleč okoli znani gospod Anton Horjak, po hišnem priimku Šavs, krémar in posestnik pri kolodvoru postaje Laške (Tüffer). Danes ob 10. uri spremili smo ga do hladnega krila matere zemlje. Ker je bil rajni selski ogleda šol, doslej občinski župan in načelnik okrajnega zastopa, spremili so ga udje okrajnega zastopa, občinski svetovalci in odborniki, vsa šolska mladina, veliko gospôde obojega spôla in toliko ljudstva, da je po mirodvoru vse mrgolelo. Bil je rajni skrben gospodar svojega posestva, skrben oče svojim še majhnim otrokom in zvest združenec svoji zakonski ženi. Po svojem dobrem srcu in bistri pameti je pomagal marsikomu iz zadreg, posebno rad pomagal je kmetu, bodi-si z denarjem bodi-si z dobrim svetom; prihranil jim je marsikter kolek (štampel) pa tudi marsikter goldinar, ki bi ga bili sicer odvetniki vjeli; zato je pa tudi pri ljudstvu veliko veljal in mnogo solzic je za njim padlo z očés. Naj počiva neprecenljivi nam prijatelj v miru in bodi mu zemljica lahka! J. Z.

Iz Koroškega 10. okt. V. (Trojna slovesnost.) — Srce mi še danes veselja igra, ko se spominjam lepe slovesnosti, ktere smo 29. septembra v Št. Martinu v rožni dolini obhajali. Bilo je namreč posvečenje novega oltarja in prižnice, potem zlata maša prečastitega gosp. Jakoba Črepinšek-a, duhovnega svetovalca in župnika v pokoji, in vrh tega še zlata poroka tamošnega učitelja častitega g. Jurja Torineka. Enake svečanosti kot je bila ta, ni je še rožna dolina doživela in je morebiti tudi nikdar več ne bo! Že na večer pred to slovesnostjo bila je veselica z umetnim ognjem, godbo in strelom. Druzega dne zgodaj v jutro zadoní zopet strel s cerkvenega griča in glasovi veselih godcev razlegajo se po celi rožni dolini in oznanujejo slovesni dan. Ob deseti uri bila je svečanost v cerkvi. Prvo je bilo posvečenje novega oltarja sv. Antona in prižnice, potem pa pridiga, v kateri so visokočastiti g. dekan novocerkovski namen obhajajoče slovesnosti prav na tanko in izvrstno razložili. Po dokončani pridigi pa so brali častiti gosp. jubilant svojo drugo, ali zlato sv. mašo, med ktero se je toliko ginljiva pesem prepevala, da so skoraj vsacemu v očeh igrale solze ginjenosti. Bila je ta pesem nalašč k tej slovesnosti po častitem gosp. Janezu Zdolšek-u, izglednem učitelju novocerkovškem, zložena, kateri je, hvala mu lepa! sam ta dan orgljarsko službo opravljal. Po dokončanem opravilu stopila sta vesela starčeka, mož in žena, obdana od svojih dveh sinov in hčeri, od svojih vnukov in predvnukov in drugih znancev in prijatelov pred oltar in prejela sta v drugič blagoslov sv. zakona, kterege so jima jubilant častiti gosp. Jaka Črepinšek delili. Po dokončani zlati poroki stopijo še gosp. Črepinšek na prižnico in se poslovijo s prav prijaznimi besedami. Tako je bila cerkvena slovesnost končana, in čez malo časa potem razlegali so se iz dvorane gosp. župnika kakor tudi gosp. učitelja glasovi vesele godbe po celi rožni dolini, ki je obhajala danes redko slovesnost.

Iz tržaške okolice piše „Primorec“ to-le: „Dopisnik iz Dutovlj v 34. listu „Novic“ resnico govori; potrebno se mi samo zdi, dopisu še nekoliko pristaviti. Poleg vrlega dušnega pastirja je tam tudi prav priden župan, ki si veliko prizadeva za kmetijstvo in njegov vspeh in za sadonosne vrte. Vsak, kdor je imel priliko ogledovati sadni vrt, ki se tam nahaja, rad mi pri-trdi, da si je župan zaslužil nesmrten spominek, zakaj drevesa, ktera je večidel zasadil z lastno roko ter jih goji kakor izkušen vrtnar, kazala bodo vnukom njegov bistri um in njegovo veliko marljivost, drevesa, ktera lepo rastejo tam, kjer je poprej le sivi kamen rebra

*) Kakošna je bezgova toča, bom o drugi priliki povedal. Pis.

iz zemlje molil. Posebno lepa je v Dutovljah zložnost med duhovnim pastirjem, županom in ljudstvom. Duhovnik svetuje, župan dela in sosesčani pomagajo, in tako se z združeno močjo veliko koristnega storí, kar je v čast in v dobro vsej soseski.“

Iz Ajdovščine 10. okt. — To poletje se je čitalnica naša posebno dobro obnašala. Imeli smo namreč vsako soboto shode, in vsako drugo ali tretjo soboto so bili prav živi ti shodi, ker smo vselej napravili majhne besede in zraven ali ples ali tombolo. Tudi gosti so se besed udeleževali, nekteri so pevali, drugi svirali na glasovir. Ljubeznjiva gospodičina Roza Fröhlihovala iz Ljubljane je en večer nas razveseljevala s svojim prekrasnim glasom in ganljivim petjem. Slava ji! Gosp. Schuller iz Trsta je na glasovir kaj izvrstno sviral. Pa tudi domače gospodičine so nas razveseljevale. Gospodičina Hedvika Bjankova, ki je 3krat na glasoviru prelepo svirala in naše veselje tako vekšala. Gospodičina Rozina Makovc-eva je dramatično predstavljala „Devico Orleansko“ v dveh samogovorih: „Obvari Bog vas hribi ljubeznjivi“ in „Orožje spi, bitve grom praznuje“, potem Teklo iz „Valenštajna“ v dveh samogovorih: „O hvala ti za opomin“ in „Njegov me kliče duh.“ Ta gospodičina je pokazala, da je prav sposobna za dramatiko. Akcija je zmirom primirna in lahka, tudi kedar ima silne strasti izrazovati. Glas, govor, mimika in akcija vjemajo se popolnoma. 1. oktobra smo imeli veliko besedo; to pa je bilo le močče, ker so prišli dijaki iz okolice, in so razne pesmi pevali. Njih pevski vodja je sedmošolec gosp. Kocijančič iz Kanala, mlad muzikalni talent, ki si v Gorici zeló prizadeva, da narodnega petja lepoto kaže dijakom. — Poslušalci so bili zadovoljni, kar se dá, in so hvalili pevce z živimi živio-klici; morali so tudi več pesem ponavljati. — Po dovršeni „besedi“ je bila zabava „brez programa“ prav živahna in vesela. Presrčno hvalo izrekuje čitalnica naša vsem častitim gospodičinam in gospodom, kateri so nam pripomogli, da smo tako lepo izvrševali to poletje čitalničin namen! Ker pa se bliža zimski čas in sè zimo zabavna сезона, vabi naše društvo uljudno vse družbenike, da tudi za primerne zimske zabave blagovolijo skrbeti. Gosp. dr. Lavrič je pri omenjenih shodih več govorov imel in pri besedi 1. oktobra tega, ki ga Vam prikladam. *)

Novomesto 10. okt. — 6. dne t. m. je prečastiti tukajšnji prošt gosp. Jernej Arko slovesno obhajal drugo sv. novo mašo. Cerkev je bila prav okusno okinčana in ljudstva je mnogo došlo k tej slovesnosti. Po maši mu je bila izročena diploma častnega mestjanstva novomeškega v spomin mnogih zaslug za cerkev, mesto in posebno tudi za revne, katerim je tudi danes iz dobrotljivih njegovih rok došla miloščina. Stareji čitatelji „Novice“ se gosp. prošta še spominjajo marljivega pisatelja iz Vodíc, ki je krepko podpiral napredek in razvitek kmetijstva našega, kateremu je še zdaj podpornik kot predsednik podružnice kmetijske novomeške; žalibog, da je že mnogo let zastalo izurjeno njegovo pero na polji slovenskem! — Isti dan so Novomeščani tudi gosp. A. Lušinu, predsedniku c. k. sodnije ljubljanske in nekdanjemu tukajšnjemu pravdniku podelili diplomu častnega meščanstva.

S Pivke. — Na sv. Mihela dan t. l. smo v srcu pivške doline lepo slovesnost obhajali. Imeli smo namreč poskušnjo novih orgel in prepričali se, da jih je pravi mojster delal. Ako delo mojstra hvali, hvalijo tudi naše orgle g. Franceta Goršiča. Prav čistega in prijetnega glasú so; zato jih pa še posebno umet-

niki zeló hvalijo. Kjer si cerkveni predstojniki hočejo novih orgel omisliti, si ne bodo lahko umetnejšega mojstra dobili, pa tudi ne lahko cenejšega kot je Goršič. Naše orgle z vožnjo in postavljanjem vred ne stanejo več kot 1100 goldinarjev. Čast toraj, komur čast gré, pa tudi hvala, komur hvala! Le-tá gré pa rajncemu gosp. Jan. Kalistru, ker iz njegove zapuščine se so le-té naši prostorni cerkvi primerjene orgle namesti poprejšnjih, še dobro ohranjenih sè 6 registri, pa za našo cerkev premajhnih izgotovile. Poprejšnje bi se manjši cerkvi še zmiraj dobro prilegle in to toliko bolj, ker njih cena ni prenapeta.

Iz Zagorja na Pivki. Ko je izhajati nehal „Slovenec“, obetalo se je, da kmalu namesto njega pride drug časnik vsaj trikrat na teden, če ne vsaki dan. Al ker ga le ni, prosimo vse tiste, ki ste za to: potrudite se, združite se, in skrbite, da dobimo na deželo vsakdanje novice; mi Vam pa obljubimo gotovo pomoč in trdno podporo. — Nedavno so novo cesto od Šentpetra do Bistrice čez Brkine odprli, katero so tudi Pivčanje prisiljeni bili delati, in je ene manj, druge več, nektore celo do 400 gld. stala; al čujte, ko so jo kmetje prekopalni in zravnali, tedaj poglavitno reč naredili, pristopila je gospôda in to novo cesto „cesarsko“ krstila, pa tudi mitnico napravila. *) Vse prav in dobro; le vprašanje je: kdo bo plačal kmetom njihove žrnade, ki so jih mogli na ti cesarski cesti pustiti? al bodo ti kmetje vsaj mitnice oproščeni? kajti kar drug naredi, drug ne more vživati, dokler mu stroškov ne povrne. Naj pristavim še to, da te nove ceste, ktera je dosti dalja in veliko bolj nevarna kot stara, celo treba ni bilo, zakaj cesta čez Zagorje bi se bila z veliko manjšimi stroški dala poravnati, tako, da bi bila lepša kot una. Zato prosimo tiste, ki so za to izvoljeni, **) naj ob pravem času skrbijo, da se stara cesta popravi in tako v dober stan dene, saj Vam je znano, da je nekterim potrebno, da si služijo vsakdanji kruh. H koncu naj še naznamim, da je zagorsko cerkev nedavno naš dobrotljivi rojak gosp. Fr. Kastelic, zdaj trgovec v Trstu, obdaroval s tako bogatimi in lepimi cerkvenimi rečmi, ktere so se celó v Parizu delale, da so se sami škof, ko so memogredé z veliko zadovoljnostjo ogledovali cerkev, čudili. Al to ni še vse, ampak zraven tega je naš skrbni župnik še bolj imenitno darilo našemu kraju dobil, in to od druge dobrotnice gospé Kalistrove, tudi v Trstu, ki je pa podarila 6000 gld. za to, da se v Zagorji napravi fara in iz tega kapitala prihodnji kaplan oskrbuje. Ker pa mi teh darov drugače povrniti ne moremo, zato razodevamo le očitno prisrčno svojo željo: naj mili Bog Vama stoterno na drugi strani povrne, kar sta nam dobrega storila!

Iz Črnič v ipavski dolini. M. V-č-č. — Ljube „Novice“, povedite našim starim vinskim kupcem, da letos imamo prav dobro vino iz zdravega grozdja; močno je kot 1865. leta. Nekdaj so nas v obilnem številu obiskovali vinski kupci iz ljubljanske okolice, ki so nam v usnatem pasu krog ledja ovitem denarce nosili; hvala jim bodi zato! Sedaj smo pa tudi zadovoljni, ako nam v žepu poštenih bankovcev prinesó. Radi jih bomo vzeli. Zatoraj le na noge naši stari vinski kupci! z dobro kapljico vam hočemo postreči, pa tudi cene ne prenapeti.

Iz Kranjske gore 12. okt. F. P. — Pretekli teden je gosp. L. Dimic, tukajšnji gozdnarski oskrbnik, šel od nas v Kostanjevico. Čeravno v zeló težavni

*) Ali ni to pomota? Saj nam ni jasno, kako more to biti?

**) Prav bi bilo, ako bi cestni odbor to stvar očitno pojasnil. Vred.

*) Govor prinesó „Novice“ drugi pot. Besedi premakljina, nepremakljina se nam dopadate po analogii pritikljina.

službi pri sekvestraciji, si je blagi gospod, skrben za prid ljudstva in blagor domovine, vedil pridobiti splošno spoštovanje. Vsi njegovi prijatelji in znanci mu srčno vošimo zadovoljnost v novi službi.

Iz Ljubljane. Dunajski občinski zbor je nasvetoval 20. julija 1867. leta c. kr. ministerstvu notranjih oprav, naj se nabira po vsem cesarstvu denar, da se izdelava v spomin ometbe presvitlega cesarja iz nevarnosti življenja obljubljenih cerkev (Votivkirche) in da se v tej patronu svetlega ustanovitelja postavi v spomin oltar. Ta nasvet je ministerstvo potrdilo in na to se je že pričela nabirati za omenjeni blagi namen po vseh kranjskih cesarstva. Dunajski zbor omenja v onem nasvetu ustanovitelja cerkve, blagodušnega mehikanskega cesarja Maksaa, čegar grozovita smrt je vsacega z žalostjo presunila. On se spominja cesarja Maksaa lepih in dobrih del, in pravi, da se žalost najbolj s tem dokazuje, da se pospeši izdelanje obljubljenih cerkev. Povsod se že tega dobrega dela udeležujejo, zato je upati, da tudi Kranjsko ne bo zaostajalo za drugimi deželami. Naj tedaj blagovoli vsaki po svoji moči za ta spominek nekoliko žrtovati. Vredništvo „Novic“ bo rado denar sprejemalo, daritelje naznanovalo in darove potem podalo c. k. deželni vladi, ktera ima za Kranjsko to zadevo v rokah.

— (*K stoletnici c. k. kmetijske družbe 24. dne t. m.*) Stoletnica se začne ob 8. uri dopoldne v stolni cerkvi s slovesno sv. mašo, pri kateri bode čitalničin pevski zbor gospodov in gospodičin pel škofu Senjskemu dr. Venceslavu Soiču posvečeno kompozicijo (Vocalmesse) g. A. Försterja, pevovodja čitalničinega. Ob 9. uri se v magistratni dvorani, ki bode primerno okinčana, začne po že razglašenem programu občni zbor. Glavni odbor je gosp. dr. Jan. Bleiweisu dal častno nalogo, da govori godovnico (Festrede). Gosp. dr. Razlag, advokat in posestnik v Brežicah, pa tudi djanski ud naše kmetijske družbe in posestnik na Kranjskem, je napovedal odboru, da želi govoriti o osnovi gospodarske šole v Ljubljani. Da se častitim udom kmetijske družbe na večer napravi veselica, napravita jim čitalnica in dramatično društvo v dvorani čitalničini „besedo“, ktere program je ta-le: Peli se bojo trije možki zbori (od dr. L. Prohaske, dr. Ipavca in A. Foersterja) in zbor od Pivode, ki ga pojó gospodičine; razun teh 4 zborov se poje dvospev za sopran in alt, in na glasoviru se igra Thalbergova velika fantazija za 4 roke pod naslovom „Souvenir de Beethoven.“ Po vsem tem pride gluma (glediščina vesela igra) z imenom: „Na mostu“ v enem djanji. Vmes svira c. k. vojaška godba.

— (*Ne zabimo ubozih!*) Čitalnica je v poslednji seji na predlog gosp. dr. Orla sklenila, da po lepi dveletni navadi tudi letos naprosi milosrčne gospé in gospodičine, da združene v čitalnici šivajo ubogim šolarčkom in šolarcam zimsko obleko, ki se jim daruje o božičnih praznikih. V ta namen pa je treba blagá, iz kterega se more razna obleka napraviti. Da se pa blago kupi, treba je — denarne pomoči. Sklenil je tedaj čitalničin odbor v ta cilj in konec dvoje: Prvo je to, da „Novice“ razglasijo prošnjo: naj dobrotniki in dobrotnice v Ljubljani in zunaj Ljubljane blagovolijo z denarjem ali blagom pripomoči k tej milošnji in to, kar jih je volja darovati v ta namen, pošljejo gosp. dr. Orlu, držeč se vodila, da „dvakrat dá, kdor hitro dá.“ Drugo pa je to, da čitalnica združena z dramatičnim društvom 24. dne novembra zvečer napravi pevsko-dramatično veselico, ki se končá s plesom, in za katero se, kakor lani, vhodnina plača, pa tudi vsak ud sme svojih prijatlov pripeljati k veselici. Nadjati se je

veselega večera, pa tudi — obile podpore ubogim; saj je Gospod Bog sam rekel, da Njemu damo, kar siromakom damo. Ne zabimo tedaj ubozih, zlasti, ko se huda zima bliža!

— Po odstopu mnogozaslužnega ravnatelja bogoslovskih učilnic in seminišča gosp. kanonika Jan. Novaka je prečastitemu stolnemu dekanu in kanoniku gospodu dr. Jan. Pogačarju izročeno ravnateljstvo bogoslovnih študij; ravnatelj seminišča še ni imenovan. Na mesto gosp. kanonika Velkavrha je za knezoškofjskega kancelarja izvoljen bivši škofov kaplan in škofjske pisarnice registrator g. Mat. Pogačar; po njem izpraznjeno službo škofovega kaplana pa je dobil gosp. Jan. Grčar.

— Ljubljani naš župan gosp. dr. Costa je prišel v pondeljek popoldne iz Dunaja nazaj. Na kolodvoru ga je pričakovala množica njegovih prijatlov in častiteljev, da ga srčno pozdravi. Stvar, zavoljo ktere je šel na Dunaj, sicer ni še rešena, vendar imamo polno upanje, da se reši pravično in po željah velike večine ljubljanskih meščanov in dežele kranjske, ktera pozná in ceni zmožnost njegovo na vsako stran, pa tudi izvrstno župovanje njegovo. Kakor slišimo, je rekurs županov visoko ministerstvo poslalo slavnemu c. kr. deželnemu predsedništvu v sporočilo. V dokaz tega, koliko sočutje se razodeva gosp. dr. Costi o tej zadevi, s pisma, ki se mu je iz Notranjskega poslalo 7. dan t. m. v imenu njegovih volilcev, posnamemo nekoliko besedic: „Prav srčno Vam, visokočastiti gospod doktor! razodevamo vedno več zaupanje, ter se predrznemo Vas opomniti: stojite nepremakljivo na pravični poti, in bodite uverjeni, da preganja tudi nas volilce, kdor Vas preganja. Če bi tudi, česar misliti ne moremo, nasprotniki Vaši dosegli svoj nesramni cilj in konec, ne bi vendar prav nič dosegli, kajti ljudstvo slovensko stojí toliko trdnejše z Vami in za Vami!“

— Nevoljen je vsak mestljan, kteremu strast ni še pameti zmešala, bral lokalno opazko v 235. listu „Laib. Zeitg.“ Proti temu v obče, da se interpeluje župana-namestnik, zakaj da ne skliče mestnega odbora, ne moremo nič ugovarjati, ker vsak odbornik ima pravico do take interpelacije, čeravno mislimo, da gosp. župana-namestnik že sam vé, ali je zboru treba bilo ali ne. — Al da se interpelacija podpira tudi s tem, da bi tudi ljubljanski mestni odbor moral tuliti z volkovi, ki dandanes tulijo na konkordat, to morejo zahtevati le taki, ki manjšino delajo za večino in po takem, kakor Nemeč pravi, „die öffentliche Meinung fälschen.“ Če je kaka „Aufregung“ o konkordatnih zadevah pri nas v Ljubljani in sploh na Kranjskem, za gotovo lahko rečemo, da velika večina našega mestjanstva in slovenskega naroda je „aufgeregt“ zavoljo tega, da nemški „liberalci“ v dunajskem državnem zboru divjajo zoper konkordat, kakor da bi bil on kriv nesreč avstrijskih, slepi pa so o pravih črvih, ki spodjedajo Avstrijo. — Ona opazka zarad našega visokospoštovanega gospoda župana pa je taka, da ne moremo zatreti začudenja, da kaj takega beremo — v vladinem listu!

— (*Poberki s časnikov.*) □ dopisnik ljubljanski v 233. listu „Tagespošte“ ne more svojega žolca zatreti, da je gosp. dr. Costa v priznanje županijskih zaslug svojih dobil sijajno zaupnico, in ker ne more drugače, zgrabi po navadi orožje laži in kvasi, da ni „kapitala“ in „inteligencije“ v teh podpisih. Ako ta pisac, ki sam sebe zatajuje, rekoč, da je „ausser aller Parteibewegung stehend“ (oder was?) ima poštenje, naj gré podpis gledat, pa bo videl, da samo trije, ki so med drugimi premožnimi in veljavnimi meščani podpisali adreso, imajo več „kapitala“ kakor vsi „□ kapitalisti“ skupaj. Kar pa se „inteligencije“ tiče, vsak vé,

da narodni možje nikjer ne hrepenijo po tem, da bi jim policija diplomo „inteligencije“ dajala. Gola laž so „die vielen Kreuze der Schreibensunkundigen.“ Naposled se „Tagespoštni“ pisatelj napihuje za žabo v Esopovih basnih, češ, da ta njegova pisarija naj velja za „Gegenadresse“! To je zopet druga, čisto nova iskra „Tagespoštne nemške inteligencije“, da se adresa proglašča — brez adresovalcev (pismo — brez podpisa), kakor se šopiri „kapital“ — brez kapitalistov, „inteligencija“ — brez inteligencije! Ali ni to pravi „Narrenthum“?! Pa sej je preošabni revež pisatelj kmalu dobil nezaupnico od svoje lastne stranke, kajti danes donša „Laib. Zeitg.“ adresu, ki jo je 13 (nesrečna številka!) mestnih odbornikov, zedinjenih z glasovitim „kapitalom“ in „inteligencijo“ poslalo državnemu kancelarju. Večina mestnih odbornikov bode gotovo protestovala proti jalovemu napuhu trinajsterice in naredila „komentar“ njenemu pismu.

— Včeraj popoldne so naložili na novi most 140 centov kamenja, da se skusi trdnost njegova.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Zbornica poslancev dunajskega državnega zbora je pretekli teden po večini glasov sprejela glavne ustavne postavbe. Proti vsem so glasovali Poljaki, Slovenci in Tirolci — pa tudi ministri ž njimi. Vidi se iz tega, da že tudi ministrom preseda „nemški liberalizem“, ki le za se skrbi, pravice družih narodov pa prezira. Zoper to postopanje sta posebno krepko govorila dr. Ziemalkovski in dr. Toman. Ziemalkovski je med drugim rekel: „Mi (Poljaci) smo prišli v državni zbor, ker k zmešnjavam, ki so takrat bile, nismo hotli dodati še novih. Al kako se obnaša zdaj državni zbor? Tako, da nam je podrl najpohlevniše upanje, da se na pravični fundament zida nova ustava Avstrije. Za Avstrijo se ne kaže sreča, ako se glavne ustavne postavbe prepisujejo iz tujih ustav; za Avstrijo se more narediti avstrijska ustava. Mi ne glasujemo zoper te postavbe zavoljo tega, ker nočemo svobode; mi ljubimo svobodo, kakor vi, al tako, ki je pravična vsem narodom!“ Dr. Toman dodaja Ziemalkovskemu govoru med drugim še to: „Nam je prvo to, da živimo; da vsak narod avstrijski živiti more, to je po našem prepričanju podlaga svobodi. Sicer ste res v osnovi ustavnih postavb dovolili ravnopravnosti en kotichek — pa kateri kotichek? — zadnji kotichek potem, ko ste vsem drugim zadevam zadostili! Vaše postavbe dajejo državnemu zboru marsikaj, kar gré deželnim zborom, in tako kratite samoupravo (autonomijo) deželno. Vi še tega ne privošite deželnim zborom, kar jim je dala oktoberska diploma. Pismo cesarjevo do kranjskega deželnega zbora in prestolni govor ob začetku državnega zbora sta odločno zagotovila deželam autonomijo in več autonomije. Ne morem si kaj, da bi sl. vlade enkrat ne prašal, naj nam pové, po katerih pravilih je je volja vladati državo? ali po pravilih centralizacije ali po pravilih autonomije? in kaj misli o tej zadevi početi? V temi tavati ne moremo dalje! Saj visoka vlada sama lahko prevede, da mora odkritosrčno povedati, kaj misli, ali belo ali črno, ker od tega je odvisno, ali sedanje ministerstvo še ostane ali da odstopi. Mi moramo vedeti, pri čem da smo, da se vemo po tem ravnati. Ker ustavne postavbe, kakor jih večina državnega zbora hoče sprejeti, krajšajo samoupravo deželno, moram v imenu dežele, ki se je zmiraj za oktobersko diplomu ptezala, na vso moč in prav resno protestovati zoper te postavbe.“ (Dobro-

klici od desne strani.) Državni kancelar baron Beust je odgovoril dr. Tomanu tako-le: „Kar naravnost na to, kar je gosp. predgovornik vprašal, moram odgovoriti, da vlada ni za autonomijo, pa tudi za centralizacijo ne. Centralizacije v navadnem pomenu celó v Avstriji ni, sicer bi ne bilo deželnih zborov. V postavi zaradi delegacij, ktere pa še ni rešil državni zbor, je vlada pokazala, da hoče popolnoma pravična biti posameznim deželam in deželnim zborom, in te obljube bode spolnila. Vendar samouprave deželne ne more tako zeló razširiti, da bi segla čez centralizacijo, to je, čez državno jednoto. Vlada je pripravila predloge zaradi autonomije; al da teh predlogov ni še izročila državnemu zboru, tega ni ona kriva, ampak kriva je tega razdraženost, ktera poslednje tedne in dni kraljuje v tej hiši; kadar se več zaupanja med zbornike vrne, bode pravi čas za te predloge.“ Minister je v tem odboru sam odkril, da je upanja malo, da bi ta državni zbor kaj opravil. — V odbor 24 poslancev za predvarek vladinih predlogov, po katerih se ima odločiti, koliko naj Ogri plačujejo za stroške skupnih zadev in državnega dolgá, je izmed Slovinci voljen dr. Toman. Levici je spodletelo pri tej volitvi, zato ni ž njo nič zadovoljna. — V pondeljek se je začela razprava o prenarodbi februarskega patenta od 1861. leta. Ziemalkovski pravi, da se njegova stranka pri tej razpravi ne bode zdržala glasovanja, ker se nadja sém ter tje kaj doseči. Pri §. 7. se poganja dr. Toman za pravice deželnih zborov. (Dalje prihodnjič). — Pravda o konkordatu še zmiraj zvonec nosi na Dunaji. Cesar je sprejel poslance dunajskega mestnega odbora, ki se strašno napenja za to, da konkordat pade, in jim je rekel, da ne pričakuje od njega, da bi hotel vpljiv vere na ljudsko šolo kratiti. Po več deželah se nabirajo podpisi za obstanek konkordata, ktero so si nekteri državni svobodnjaki izvolili za jagnje, ki bi na-se vzelo pregrehe njihove!

(Na znanje.) Sejm v Kranji je na dan sv. Lukeža, ta pa je vselej 18. dne t. m., ne pa 19. oktobra, kakor letošnja „Pratika“ po tiskarni pomoti pravi.

Županija Kranjska 7. oktobra 1867.

Iz Kalca se „Novicam“ piše: „Véliká pratika“ kaže letos sv. Lukeža na 19. dan t. m. To je napravilo veliko zmoto v naših krajih zaradi sejma postojnskega. Prosim, naj oznanijo, prav za prav naj popravijo to „Novice“. Pa tudi za l. 1868. je ta svetnik napačno zapisan na 19. dan oktobra.

Ob enem tudi prosim popraviti, da sejm v Zagorjah ni v torek po nebohodu, ampak v torek po binkoštih.

Miroslav Vilhar.

Listnica vredništva. Ob 10 uri dopoldne, ali celó popoldne po 3. uri v torek dohajajo „Novicam“ dopisi se željo, naj že v sredo pridejo na dan. Vkljub najbolje volje to ni mogoče, ako je dopis obširen in ni posebna sila, ker ima vredništvo svoj list ta čas večidel natisnjen. Prosim tedaj obširniših dopisov saj do pondeljka.

Žitna cena

v Ljubljani 12. oktobra 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 60. — banaške 7 fl. 20. — turšice 4 fl. — soršice 5 fl. 20. — rži 3 fl. 90. — ječmena 3 fl. 60. — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. 38. — ovsa 1 fl. 80. — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 15. oktobra.

5% metaliki 56 fl. — kr. Ažijo srebra 122 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 64 fl. 65 kr. Cekini 5 fl. 94 1/2 kr.